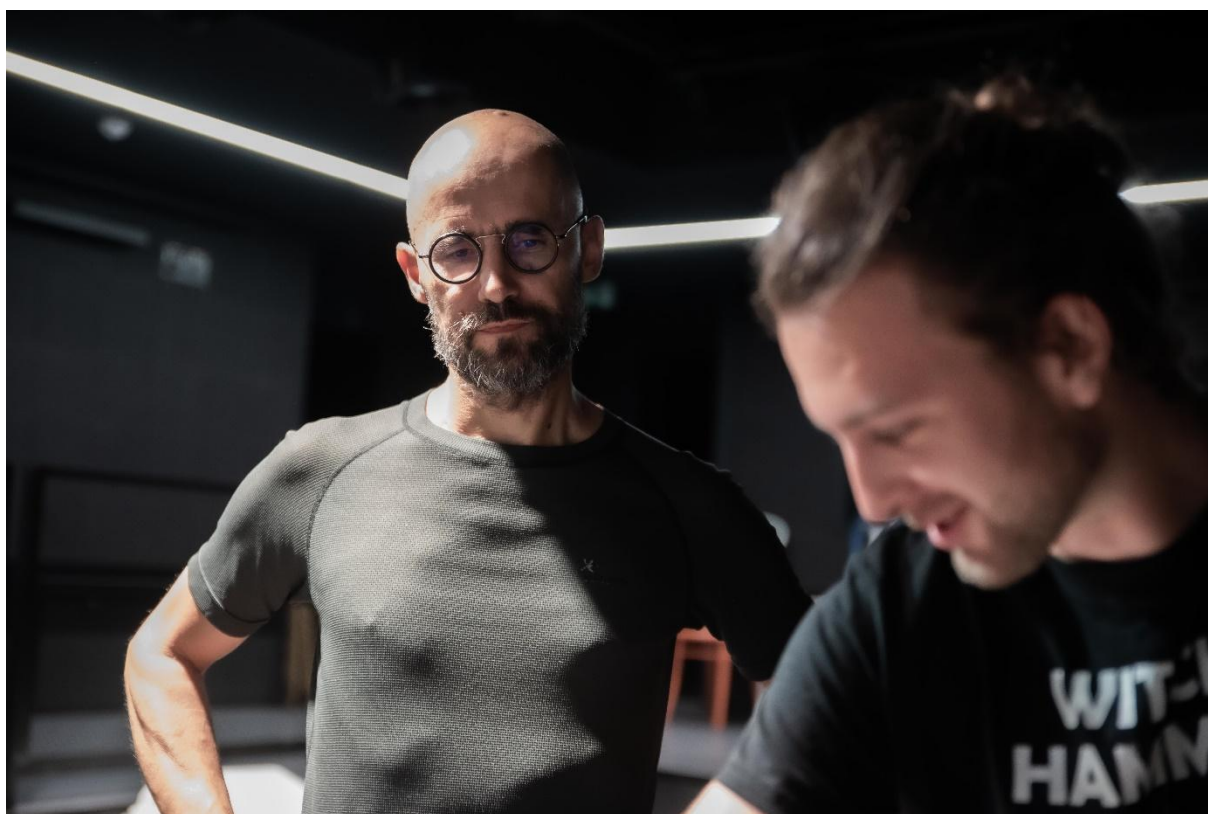

SEZNAMTE SE s umělci spolupracujícími s BAJKOU, loutkovou scénou Těšínského divadla

Braňo Mazúch

„Představivost je důležitější než znalosti, protože znalosti jsou omezené.“

Albert Einstein

Představení, na které chce BAJKA diváky pozvat, je výjimečné svým pojetím. Pohybujeme se ve sféře experimentů a vizuálního umění. Hrajeme si s barvami a tvary, hmotou, necháváme se jimi vést. To ony určují naši koncepci. Dovolujeme vznikat světům a dáváme jim prostor, aby se projevily. To ony se stávají našimi loutkami a budují interakce. Zní to jako filozofie a věda vzdálená dětskému světu, a přitom je to zcela opačně. Dáváme podnět fantazii, aby mohla vzlétnout. Inspirováni postřehem Alberta Einsteina: „Představivost je důležitější než znalosti, protože znalosti jsou omezené“. Proto zveme děti i rodiče ke společnému radostnému zkoumání a sdílení toho prožitku.

Je to Vaše první spolupráce s Bajkou. Znáte náš region? Jak se zde cítíte, jak ho vnímáte?

S Českým Těšínem a okolím se sblížuji až teď. Každý den se po zkoušce procházím oběma městy. Na mapy.cz si vytipuju nějaký cíl, např. hřbitov, bunkr, hráz, a pak se co nejdříve trasou k němu dostávám. Vždy mám s sebou i svoji Prakticu MTL5 a v ní

kinofilm, většinou prošlý. Takže jednak se tady a teď nechávám překvapovat různými zákoutími, dalším překvapením jsou fotografie míst, které jsem navštívil, protože po vyvolání prošlých filmů nikdy nevíte, jaké budou barvy.

Mám rád místa na hranici. A to nemyslím pouze hranici států, ale také kultur, názorů, jazyků, emocí. Míchání se jazyků, s tím souvisí i téma identity. Obě města, a vůbec celý region, jako by hledal svou identitu, jako by čekal, až mu bude konkrétní identita přidělena. Tomu odpovídá velké množství prázdných domů, vágních městských terénů, míst, která o svůj původní účel přišla, a pro nový se ještě nerozhodla, resp. nikdo kompetentní o něm nerozhodl. Místa procházející svým přechodovým rituálem.

Kudy vedla cesta, která vás dovedla k divadlu? Co vás na něm baví?

Během studia na gymnáziu jsme s kamarády připravovali různé performance ve veřejném prostoru. Po neúspěšných přijímacích pohovorech na bratislavskou VŠMU v roce 1989 jsem se během studií cestovního ruchu v Banské Bystrici připravoval na přijímačky na činoherní režii v Bratislavě a v Praze. Jelikož jsem po úspěšných přijímacích pohovorech na obou školách měl na výběr, zvolil jsem pražskou Větev alternativního a loutkového divadla, která mi svou kolektivní atmosférou, otevřeností, hravostí a experimentálním nastavením byla bližší. Na divadle mě baví jeho komplexnost, mnohvrstevnatost, lidství, dialog, drama, hraniční postavení mezi všemi uměleckými druhy, pohyb, prchavost.

Pocházíte ze Slovenska, žijete v Praze...

Jak na KALD DAMU, tak doma s rodinou mluvím slovensky. Samozřejmě vnímám, jak do mé slovenštiny pronikají další a další slova z jiných jazyků, jiná melodie, jiné intonace. Rád pracuji v různých kulturních a jazykových kontextech. V posledních letech jsem hned několikrát hostoval v prešovském Divadle A. Duchnoviče, které je jediným rusínským profesionálním divadlem, to znamená divadlem zaměřeným na rozvoj kulturního života národnostní menšiny Rusínů žijících na Slovensku. Před několika lety jsem režíroval absolventskou inscenaci studentů Katedry loutkářství HMDK ve Stuttgartu, kde byl herecký ročník tvořen studenty z Německa, Francie, Kolumbie a Izraele, a kde jazykem inscenace byla němčina. Také na KALD DAMU v rámci výuky režie v anglickém programu Directing of Devised and Object Theatre pracuji se studenty z celého světa. Tam je zase komunikačním jazykem angličtina. To mě zajímá – kontinuální dialog a tvorba bez ohledu na jazyk, trvalé bydliště, nebo rodné město.

Jaké je specifikum našeho představení?

Struktura inscenace je fragmentární, roztržštěná, na druhé straně ale tato fragmentarita je vyvažována delší dobu trvajícím klidem a hloubkovou analýzou prozkoumávaných fenoménů světla, barev a materiálů. Figurativní loutkové divadlo je v tomto případě nahrazeno objektovým divadlem, resp. divadlem materiálů, nebo také vizuální performancí. Herci prozkoumávají nové materiály a objevují jejich potenciál pro animaci a manipulaci.

Jak přemýšlíme o barvách v našem představení?

O barvách v inscenaci Barvy přemýšlíme v interakci. Vlastně teď přemýšlím nad tím, jestli je vhodné použít slovo „přemýšlíme“. Spíše interagujeme. Barvy prezentujeme v jejich čistotě, následně je mícháme, stavíme je do vzájemných vztahů, konfrontujeme barvy s performerem, zkoumáme interakci materiálů různých textur a barev atd. Přemýšlíme děláním.

Bude to ještě divadlo? Jaké divadlo vás zajímá?

Jistě. Protože někdo bude hrát, resp. performovat a někdo jiný se bude dívat a někdy se možná bude i divit. Je to inscenace vytvořená pro divadlo s cílem opakovaného uvádění, i když žádná repríza nebude stejná, protože materiály vybrané pro tuto inscenaci herce neustále překvapují a nepochybně překvapovat budou. Diváka vnímám jako klíčového partnera pro úplnost a vůbec smysluplnost divadelní inscenace. Divadlo bez diváka nedává smysl. Mám rád živé divadlo, bez ohledu na žánr, formu nebo téma.

Hledáme v barvách život. Jak zní, dýchají, jak harmonizují. Jak záblesk ve tmě otevírá prostor nekonečných možností.

Představte si, že bychom vzali do hry ještě další materiály, předměty, technologie atd. Každá repríza by mohla být úplně jiná...

Intuice, pocity...

... hravost, kreativita a citlivost herců, resp. performerů, v našem případě ještě spíše animátorů, nebo dokonce laborantů – to je klíčové. Úkolem režiséra a autorů vizuálního konceptu je v tomto případě nabídnout hercům pole možností pro hru a představit jim několik možných přístupů k práci s nabídnutým materiálem (ať už hmotným nebo tematickým). Zbytek práce v procesu zkoušení a hraní je na nich.

I ze zvukového hlediska se pohybujeme v oblasti experimentu.

Na divadle mě zajímá moment zrodu zvuku, pohybu, gesta, slova, myšlenky, obrazu, jinými slovy života v jakékoliv podobě, formě, ale nutně tady a teď. Jevištní experiment vnímám jako kontinuální praktické scénické ověřování funkčnosti a opodstatněnosti zažitých i nových postupů jevištní komunikace, vizualizace a demonstrace. Vždy začínáme od nuly, od čistého listu.

Svobodnější rovina?

Vytvořit pro herce, ale také pro diváky jasně a přesně definovaný prostor vnímání, v rámci kterého se obě skupiny budou moci svobodně fyzicky, mentálně i emocionálně pohybovat.

Zdroj asociací

... a zdroj inspirace.

Klíčový je divák a jeho dojem, s jakým vychází z divadla

... a jeho zájem do divadla se vrátit a zažít tento experiment znova a znova, protože nikdy nebude probíhat úplně stejně.

Naše představení se skládá z několika částí. Prozradíte jejich pracovní názvy?

V této chvíli mají Barvy 5 částí: Velký třesk, Prvoci, Housenky, RGB trenažér, Výherní automat. Stále se toho hodně může změnit. Inscenování je živý a živelný proces.

Vizuální koncepce Jana Brejchy a Mikoláše Ziky se stala vodítkem při vzniku BAREV. Čím je tvorba těchto dvou umělců, kteří jsou součástí tvůrčího týmu, pro vás inspirující?

S Janem Brejchou a Mikolášem Zikou jsem se poprvé setkal na KALD DAMU. Tento dvojčlenný kolektiv mě zaujal svým specifickým přístupem k objektům a materiálům, a také originálním vizuálním jazykem, low-tech estetikou, používáním nejrůznější divadelní i nedivadelní veteše, kterou se obklopovali a kterou soustavně recyklovali. Byl jsem fascinovaný všemi těmi komplikovanými mechanismy a samohybnými instalacemi, které vytvářeli. Z našich rozhovorů se zrodila divadelní spolupráce v Divadle Lampion v Kladně, Západočeském divadle v Chebu a Loutkovém divadle v Košicích. Během covidu-19 jsme pracovali na jejich autorské vizuální performanci CERN.

Pro jaké obecnstvo jsou naše BARVY určeny?

Barvy, stejně jako dětské knížky o barvách jsou určeny pro děti od 3 let. Ale věřím, že svým scénickým tvarem a vizuálním stylem inscenace dokáže zaujmout i žáky prvního stupně základních škol a také rodiče.

Braňo Mazúch

Absolvent režie a dramaturgie na Katedře alternativního a loutkového divadla DAMU v Praze, kombinující ve své tvorbě principy činoherního, loutkového a fyzického divadla, který má za sebou více než čtyři desítky inscenací v českých, polských a slovenských divadlech. Nyní pedagog a vedoucí katedry ALD DAMU.